

Les tres monarquies

OPINIÓ

ELS FILLS DEL REI D'ESPANYA ES VAN CASAR A SEVILLA, BARCELONA I MADRID. FIGURAVA QUE EREN LES TRES CARES DE LA NOVA MONARQUIA, SINTETITZADES EN UNA NOVA TRINITAT

Una monarquia és una fàbrica de símbols, imatges i metàfores, per damunt de tot. Allò que ara en diuen, a tort i a dret, un relat. I quan hi ha una construcció simbòlica, sempre cal que hi hagi algú que la interpreti, no fos cas que als destinataris se'ls escapés. Com si fos un vell conte –*una vegada hi havia un rei que tenia tres filles, les volia casar...*–, un rei d'Espanya tenia tres fills. Un fill i dues filles. I a l'hora de casar-los, va resultar que cadascú ho va fer en un lloc i una estètica diferent. La primera, la infanta Elena, es va casar a la catedral de Sevilla, en una boda de pompa, mantellina i *rancio abolengo*, a l'antiga, amb un aristòcrata, Jaime de Marichalar y Díaz de Tejada. La segona, la infanta Cristina, es va casar el 1997 a la catedral de Barcelona, amb una estètica menys barroca i més moderneta, amb un jugador d'handbol del Barça, catalanoparlant i fill de nacionalistes bascos, Iñaki Urdangarin Liebaert. El tercer, el príncep Felip, es va casar el 2004 a Madrid, a l'Almudena, amb estètica, *poderio* i *solemnitat* de boda d'Estat, amb una periodista divorciada, Letizia Ortiz Rocasolano.

Aquests són els fets. Anem a les interpretacions. Després dels fets, vaig llegir en algun lloc que els tres casaments –les tres cerimònies i les tres parelles– oferien un panorama del que era o el que volia ser o el que volia semblar la monarquia espanyola. Potser perquè algú ho havia dissenyat així, potser perquè un cop les coses havien passat aquest relat els donava coherència política. Amb la primera, a Sevilla, el vincle amb la tradició monàrquica, aristocràtica i conservadora, a l'antiga: l'Espanya de sempre, de mantellina barroca, ostentosa i carinçona. Amb la segona, a Barcelona, el vincle amb les províncies *díscolas*, catalans i bascos, oferint una imatge de reno-

VICENÇ VILLATORO
villatorolamolla@hotmail.com

vació i modernitat, una estètica europea i oberta, destinada també als sectors de l'Estat més urbans i avançats. I finalment, la tercera, a Madrid, el punt mig institucional, amb tota la solemnitat de l'Estat, amb tot el poder, però amb la renovació en la parella, representant generacional i social d'una Espanya nova i mesocràtica. Tres cares d'una mateixa monarquia. Tres rostres diferents d'una única institució. Tres mons que se sumarien. I fins i tot, l'aplicació per ordre del materialisme dialèctic: tesi, antítesi i síntesi.

Uns quants anys després, figura que aquell relat se n'ha anat a can Pistras. El primer casament va acabar en un divorci, però el senyor Marichalar, sobre qui van circular rumors de tota mena, no ha tingut més entrebancs ni cap mena de querella. Del segon casament, Iñaki Urdangarin està a punt d'entrar a la presó i la infanta ha estat jutjada, potser per creure que aprofitar el fet de ser família del rei per fer negocis era del tot normal (la bonica història d'amor no ho ha salvat). Del tercer casament, el rei i la rei-

na vigents. I el pare que tenia tres fills, de rei emèrit, sortint coses cada dos per tres sobre la seva vida sentimental (per dir-ho d'alguna manera) i econòmica (per dir-ho d'una altra), però fent la seva força tranquil i sense que ningú no el molesti. Dels tres rostres de la monarquia, un s'ha fos tot sol (el de Sevilla), l'altre ha estat amputat i castigat (el de Barcelona) i el tercer és el que regna tot sol i a la defensiva (el de Madrid). Segur que no estava previst en el guió. Però no sé si el contradiu del tot.

Encara que sembli que no hi té res a veure, potser sí que hi té. En una escena d'*El Gattopardo* de Lampedusa, el jove Tancredi, que vol fer fortuna, diu que s'afegirà als guerrillers garibaldians que han desembarcat a Sicília per fer fora els Borbó i crear una Itàlia unida sota el regnat dels Savoia piemontesos. El príncep de Salina (Burt Lancaster, a la pel·lícula) li diu que què hi ha d'anar a fer ell amb els garibaldians, que ell és un aristòcrata, un Falconeri, i que el que li toca és estar al costat del rei. Llavors, Tancredi (Alain Delon a la pel·lícula) respon, segons la magnífica traducció de Pau Vidal: *Del rei, sí, però de quin rei? Si no ens hi fiquem nosaltres, aquesta gent són capaços de declarar-te la República. Si volem que tot quedi com és, cal que tot canviï. No sé si m'entens...*

Aqueta és la frase més esmentada del llibre de Lampedusa. Sovint d'una manera inexacta (*cal canviar-ho tot perquè res no canviï*). Consti que la diu Tancredi, el jove impetuós que vol fer fortuna i que s'acabarà casant amb una plebea (Claudia Cardinale a la pel·lícula), no Lampedusa, ni com a narrador ni a través del seu *alter ego*, el príncep de Salina. Però el príncep acaba trobant que potser tenia raó...

Escriptor, guionista i crític d'art